

JAK RADZIĆ SOBIE Z DŁUGAMI?

Część I: Przegląd

Fakt iż Bóg ostrzega przed zadłużaniem się, wskazuje, że zaciąganie długów pociąga za sobą złe skutki w duchowym życiu (Prz 6,1-5; 22,7).

Wyzwolenie z długów składa się z postawienia królestwa Bożego na pierwszym miejscu, a następnie uwolnienia się od pragnienia posiadania rzeczy materialnych ponad stan (Mt 6,33). Przymierze Boga z ludźmi zawiera obietnicę dostatku i wolności od długów (Pwt 28,1-2). Aby ta obietnica się spełniła, konieczne jest doświadczenie miłości do Boga, która przekłada się na posłuszeństwo Jego przykazaniom, wierność ślubowaniu złożonemu przy chrzcie, w tym oddawaniu dziesięciny i darów (Ps 50,14-15; Ml 3,7-12).

Wierzyciel staje się panem dłużnika (Prz 22,7), ale Jezus uczy nas, że tylko Bóg ma być naszym Panem (Mk 12,29). Miłując Boga ponad rzeczy tego świata (1 J 2,15), możemy pokonać żądzę i pychę życia dzięki łasce Chrystusa (1 J 2,16). Nie powinniśmy się dostosowywać do materializmu i konsumeryzmu świata, bo to prowadzi do zadłużenia i niedostatku. Powinniśmy raczej zostać przemienieni przez odnowienie umysłu, dążąc do poznania woli Boga (Rz 12,1-2).

Bóg pragnie, byśmy dążyli do *zadowolenia* z życia (1 Tm 6,6), wolni od długu (Rz 13,8). Zadowolenie chroni nas przed naginaniem zasad wiary w celu bogacenia się (1 Tm 6,9). Tak więc musimy mądrze planować nasze finansowe zobowiązania (Łk 14,28) i unikać brania na siebie odpowiedzialności za cudze długi (Prz 6,1-5). Przestrzegając tych prostych biblijnych zasad, staniemy się pilnymi i będziemy przygotowani na trudne czasy i nieprzewidziane sytuacje (Prz 6,8). Kiedy powstrzymujemy się od zaciągania długów i wystrzegamy się umiłowania pieniędzy, jako chrześcijanie możemy doświadczyć radosnych błogosławieństw obiecanych przez Boga Jego wiernym (Ml 3,10-12).

Część II: Komentarz

Bóg może pomóc nam w każdej trudnej sytuacji spowodowanej zadłużeniem. Jednak w większości przypadków Bóg składa w nasze ręce rozwiązanie problemu długu. Jesteśmy przecież Jego szafarzami i powinniśmy postępować stosownie do Jego woli i błogosławieństwa.

Jako chrześcijanie powinniśmy zrobić wszystko, by nie być nic winni nikomu (Rz 13,8). Z drugiej strony, nie powinniśmy wyzyskiwać tych, którzy potrzebują finansowego wsparcia. *Biblia* wzywa nas do szczodrości i w miarę możliwości także darowania długów tym braciom i siostram, którzy nie są w stanie ich spłacić (Pwt 15,1-4).

Ogólnie rzecz biorąc, dług jest złożonym zjawiskiem powodującym osobiste, socjohistoryczne i duchowe skutki. Z konieczności ograniczymy nasze omówienie tego zagadnienia do pewnych praktycznych rad, których *Biblia* udziela w tej kwestii.

Biblijne zasady uwolnienia się od długów

A. Stawianie Boga na pierwszym miejscu (Mt 6,33).

1. Oddaj Bogu pierwsze miejsce (Mt 6,25-34).

Bóg nie chce, byśmy byli zadłużeni, gdyż pragnie, by ci, który Mu służą, cieszyli się dostatkiem (Ps 35,27). Tak więc w każdej kryzysowej sytuacji spowodowanej długiem Boga należy stawiać na pierwszym miejscu (Ps 105,4). Dług może mieć duchowe podłoże, a w takim przypadku należy rozważyć potrzebę wyznania grzechów w sprawach finansowych, takich jak kradzież i wyzysk (Ez 18,12-13), chciwość, która jest bałwochwalstwem (Wj 22,12; Kol 3,5), niewierność umowom (Rz 1,31), umiłowanie pieniędzy (1 Tm 6,10) i niewierność w dziesięcinie i darach (Ml 3,7-10).

Ci, którzy odeszli od Bożego planu, powinni wrócić do Boga i odnowić przymierze z Nim (Ps 50,14-15; Ml 3,7-12). Takim osobom Bóg obiecuje wyzolenie i błogosławieństwa. Szczere pragnienie czynienia tego, co dobre, jest przejawem działania łaski, gdyż „dobroć Boża do upamiętania cię prowadzi” (Rz 2,4).

Możemy czynić wolę Boga (Pwt 28,1-2) jedynie w mocy łaski Bożej. Paweł mówi: „Łaską zbawieni jesteście przez wiarę, i to nie z was: Boży to dar; nie z uczynków, aby się kto nie chlubił. Jego bowiem dziełem jesteśmy, stworzeni w Chrystusie Jezusie do dobrych uczynków, do których przeznaczył nas Bóg, abyśmy w nich chodzili” (Ef 2,8-10). Przez wiarę, dzięki łasce Bożej, możemy prosić Boga o pomoc w wyzwoleniu się z długu. Potem możemy się cieszyć Bożymi błogosławieństwami, gdyż „błogosławieństwo Pańskie ubogaca, a nie przynosi z sobą utrapienia” (Prz 10,22 BG).

2. Bądź święty i szanuj świętości.

W Biblii Bóg postrzega swój lud jako święty, wybrany i szczególny (Wj 19,6; 1 P 2,9). Ta świętość przejawia się, kiedy Jego lud przestrzega Jego przykazań (Pwt 28,9).

Dziesięcina także jest święta (Kpł 27,30-32), podobnie jak dary (Lb 18,29). W tych wersetach słowo przetłumaczone jako „święty” to *kodesz*. Tak więc dziesięcina i dary są *kodesz*, to znaczy „uświęcone”, „oddzielone dla Pana”.

Zatrzymywanie dziesięciny i darów jest sprzeniewierzeniem świętych rzeczy należących wyłącznie do Boga i zarezerwowanych dla Niego (Kpł 5,15-16). *Stary Testament* wymagał zwrócenia tego, co zostało zatrzymane, przez złożeniem ofiary pojednania i udzieleniem przebaczenia (Kpł 5,16). Tak więc zatrzymując dziesięcinę i dary Izraelici odłączali się od Boga i popadali w kłopoty (Ml 3,7-10), gdyż bezczęścili świętości. Bóg się nie zmienia, a zasada zwrócenia tego, co zostało zatrzymane z dziesięciny i darów (Ml 3,6-8), nadal obowiązuje.

„Spieszcie się, bracia i siostry, przynieść Bogu całą dziesięcinę i dobrowolne, dziękczynne dary. Jest wielu takich, którzy nie otrzymają błogosławieństwa, póki nie zwrócą dziesięciny, którą zatrzymali” (Ellen G. White, *Rozsądne szafarstwo*, Warszawa 1999, s. 56).

B. Poszukiwanie pomocy (Prz 15,22).

1. Poproś o radę przyjaciół i specjalistów.

Czasami trzeba przyznać, że jesteśmy bezradni wobec problemu zadłużenia i poszukać pomoc przyjaciół i krewnych.

W przypadku długu potrzebna jest terapia, bo zadłużenie powoduje zaburzenia psychiczne (oniomanię). W takim przypadku trzeba poszukać duchowej pomocy pastora, bliskich czy zaufanych przyjaciół. Prośenie o pomoc w tym procesie może pomóc udźwignąć ciężar i podjąć decyzję niezbędną do rozwiązania problemu.

„Chwałę poprzedza pokora” (Prz 18,12). Lud Boży powinien rozważyć korzyści płynące z zasięgnięcia rady u mądrych i doświadczonych ludzi oraz specjalistów w dziedzinie finansów i psychologii, gdyż „gdzie jest wielu doradców, tam jest powodzenie” (Prz 15,22).

„Gdyby ci, którzy nie odnieśli sukcesu w życiu, byli gotowi uczyć się, nauczyliby się nawyków wyrzeczenia i oszczędności, dzięki czemu byłiby szczodrymi posiadaczami, a nie życiowymi ofiarami potrzebującymi pomocy” (Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, t. 3, s. 400-401).

2. Proś o Bożą pomoc i mądrość.

Pomoc od Boga może przyjść w formie jasnego zrozumienia problemu. *Biblia* podkreśla, że mądre zarządzanie środkami materialnymi jest darem od Boga. Mędrzec mówi: „Dzięki rozsądkowi napełnia się spichlerze wszelkimi cennymi i upragnionymi dobrami” (Prz 24,4). Apostoł radzi nam: „Starajcie się tedy usilnie o większe dary łaski” (1 Kor 12,31), więc możemy także prosić Boga o mądrość w zarządzaniu finansami, zwłaszcza w czasach ekonomicznych trudności. Poszukiwanie mądrości u Boga zaleca nam także Jakub (Jk 1,5).

Słowo „rozsądek” w Prz 24,4 oznacza spostrzegawczość, zdolność i rozeznanie w sprawach materialnych. Tak więc materialne powodzenie jest poprzedzane zdrowymi biblijnymi zasadami szafowania środkami powierzonymi nam przez Boga.

C. Co natchnione rady mówią o oszczędzaniu (Prz 6,8)?

Bądź jak mrówka, która latem przygotowuje prowiant na zimę. Zawsze odkładaj pieniądze, które możesz zaoszczędzić. Uwzględnij w rodzinnym budżecie procentową wartość przeznaczoną na ten cel.

Odkładanie na przyszłość było mądrą radą udzieloną przez Boga Józefowi w Egipcie (Rdz 41,46-47). Oszczędzaj, abyś miał dość na przyszłość albo w trudnym czasie. Nie wydawaj, jeśli naprawdę nie potrzebujesz. „Od największego do najmniejszego, Boży pracownicy muszą uczyć się oszczędzania” (Ellen G. White, *Rozsądne szafarstwo*, Warszawa 1999, s. 171).

D. Prowadzenie budżetu (Łk 14,28-30).

Budżet jest narzędziem planowania finansów służącym zarządzaniu przychodami i wydatkami. Prowadzenie budżetu jest ważne, bo bez planowania nie można oczekiwać powodzenia w żadnym przedsięwzięciu.

„Powinniście zachować ostrożność, aby wasze wydatki nie przekraczały dochodu” (Ellen G. White, *Chrześcijańska rodzina*, Warszawa 2020, s. 293).

Módl się, opracowując budżet. Planuj, stawiając Boga na pierwszym miejscu (Mt 6,33). Bądź realistą i radź się bliskich, co będzie najlepsze dla każdego z nich. *Biblia* potępia tych, którzy nie dbają o rodzinę: „A jeśli kto o

swoich, zwłaszcza o domowników nie ma starania, ten zaparł się wiary i jest gorszy od niewierzącego” (1 Tm 5,8). W swoim budżecie uwzględnij potrzeby ubogich, gdyż „czystą i nieskałaną pobożnością przed Bogiem i Ojcem jest (...) nieść pomoc sierotom i wdowom w ich niedoli” (Jk 1,27).

Część III: Zastosowanie

Przeczytajcie uważnie poniższe cytaty i omówcie je, odpowiadając na pytania.

„Wielu, bardzo wielu, nie nauczyło się zachowywać swoich wydatków w granicach dochodów. Nie potrafią dostosować się do okoliczności, a więc raz za razem pożyczają od innych, aż uwikłają się w długi, wskutek czego zniechęcają się i upadają na duchu” (Ellen G. White, *Chrześcijańska rodzina*, Warszawa 2020, s. 291).

1. Powyższy fragment nawiązuje do sytuacji zadłużenia, która występuje dość powszechnie. W jaki sposób powszechne zjawisko zadłużenia prowadzi wielu ludzi do przekonania, że zadłużanie się jest normalne i wskazane, wbrew nieszczęściom i ograniczeniom, jakie powoduje? Jak powinniśmy reagować na tę sytuację? (Przeczytaj Rz 12,1-2).

2. W Bożym przymierzu Bóg obiecuje, że Jego lud nie będzie zadłużony u obcych (Pwt 28,1-2). Bóg ustanowił system, w którym długi były darowane co siedem lat (Pwt 15,1-4). W Bożym planie nawet ubodzy nie mieli cierpieć niedostatku i popadać w długi (Pwt 15,4). Dlaczego Boży cel dla Izraelitów w kwestii zadłużania się nie został spełniony (Ml 3,6-10)? W jakim stopniu grozi nam to samo? Wyjaśnij. Jak możemy uniknąć tej pułapki?

3. Niektóre powody zadłużania się:

- a. Zadłużenie niezależne od nas może być spowodowane katastrofami naturalnymi, chorobami i wojnami.
- b. Osobiste słabości wynikające z braku finansowej roztropności i doświadczenia, zdolności i wiedzy.
- c. Wygodnictwo wynikające ze złych nawyków, popisywania się i marnotrawstwa.
- d. Długi niezbędne, na przykład w przypadku inwestycji w interesach, zakupu domu i edukacji dzieci.

Rozważcie powyższe punkty i zastanówcie się, jakich długów można uniknąć, a jakie mogą być uzasadnione. Wyjaśnijcie swoje odpowiedzi.